

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 59 0 Пс 028288 21 Рев 2
Бања Лука, 05.10.2022. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Тање Бундало, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Даворке Делић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља БД БиХ - Одјељење за ..., кога заступа Правобранилаштво БД БиХ, против тужене Б.б. а.д. Б. у стечају, коју заступа пуномоћник М.З., адвокат из Б., ради утврђења основаности стечајног потраживања, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 028288 20 Пж 2 од 26.3.2021. године, на сједници одржаној 05.10.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Тужена се одбија са захтјевом за накнаду парничних трошкова насталих у поступку поводом ревизије.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бијељини број 59 0 Пс 028288 17 Пс 2 од 01.10.2020. године одбијен је тужитељ са примарним тужбеним захтјевом којим је тражио да се утврди да је основано његово потраживање као стечајног повјериоца према туженој као стечајном дужнику у износу од 89.940,63 КМ, што представља камату доспјелу од 27.11.2014. године до отварања стечајног поступка, као и да је основан његов излучни захтјев у износу од 365.665,29 КМ, који износ му тужена треба накнадити са каматом од отварања стечајног поступка до исплате. Истовремено је одбијен и евентуални тужбени захтјев којим је тражено да се утврди да је основан излучни захтјев тужитеља у износу од 313.712,89 КМ, који износ му тужена треба накнадити са каматом од отварања стечајног поступка до исплате. Тужитељ је обавезан да на име трошкова поступка исплати туженој износ од 23.060,20 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 028288 20 Пж 2 од 26.3.2021. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена одлука потврђена.

Благовременом ревизијом тужитељ побија другостепену одлуку због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење или да се иста преиначи тако што би се тужбени захтјев у цијелости усвојио.

У одговору на ревизију тужена предлаже да се ревизија одбије.

Ревизија није основана.

Предмет одлучивања у овом парничном поступку су захтјеви тужитеља да се утврди да је основано његово потраживање законске затезне камате доспјеле у току трајања ликвидационог поступка отвореног над туженом и да му се призна излучно право на износу главног дуга, које потраживање му је стечајни управник тужене у стечајном поступку признао.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву нижестепени судови су утврдили: да су парничне странке дана 13.7.2011. године закључиле уговор о финансијским услугама кредитирања развоја пољопривреде на подручју БД БиХ (даље: БД), а дана 26.7.2013. године анекс тог уговора; да се овим уговором тужитељ обавезао да уплаћује туженој новчана средства у сврху кредитирања пољопривредника на подручју БД, док се тужена обавезала да квартално уплаћује тужитељу износ главнице на његов рачун код Х.а.а.б. у сврху поновног пласмана средстава; да је тужена уредно испуњавала своје уговорне обавезе све до увођења принудне управе одн. док над њом није отворен поступак ликвидације; да је дана 23.12.2014. године Агенција ... Републике Српске одузела туженој дозволу за рад, након чега је над туженом отворен поступак ликвидације, у коме је тужитељ пријавио потраживање проистекло из наведеног уговора у износу од 365.665,29 КМ, које му је ликвидациони управник признао, али му није признао излучно право на износу од 182.832,64 КМ; да је и у стечајном поступку, отвореним над туженом 24.01.2017. године, стечајни управник тужене признао потраживање на име главног дуга у износу од 365.665,29 КМ, с тим што је тужитељу оспорио излучно право на том износу, те му у цијелости оспорио потраживање у износу од 89.940,63 КМ, које се односи на законске затезне камате доспјеле у току трајања ликвидационог поступка одн. до отварања стечајног поступка.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање нижестепени судови налазе да тужитељ није доказао висину потраживања на име законске затезне камате јер обрачун камате који је он извршио није валидан доказ, те да новац као генеричка ствар не може бити предмет излучења из стечајне масе, ради чега у цијелости одбијају тужбени захтјев као неоснован.

Нижестепене пресуде су правилне.

У парницама ради утврђења основаности потраживања пријављених у стечајном поступку или основаности оспоравања тих потраживања од стране стечајног управника, мјеродавно право по коме се спор има ријешити је оно које је било на снази у вријеме отварања стечајног поступка.

Поступци ликвидације и стечаја над туженом су отворени у вријеме важења Закона о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 44/03 до 59/13, даље: ЗБ), па је тај пропис релевантан у овом случају, а не истоимени закон који је објављен у „Службеном гласнику Републике Српске” број 4/17, а који је ступио на снагу дана 25.01.2017. године

тј. дан након отварања стечајног поступка над туженом. Дакле, мјеродавно право за рјешење овог спора је ЗБ и Закон о стечају („Службени гласник Републике Српске” број 16/16, даље: ЗС). Стога је неосновано позивање ревидента на материјално право (одредбе чл. 269, 273. и 279. Закона о банкама Републике Српске из 2017. године) које није било на снази у вријеме отварања стечајног поступка над туженом.

Одредбом члана 119а. ЗБ је прописано да се поступак ликвидације и стечаја банке спроводи у складу са прописима којима се уређују ови поступци (ЗС и Закон о ликвидационом поступку-„Службени гласник Републике Српске” број 64/02, даље: ЗЛ), осим ако тим законом није другачије одређено. То значи да је у погледу поступка ликвидације банке ЗБ *lex specialis* јер садржи одредбе о поступку ликвидације који се спроводи над несолвентном банком, за разлику од ЗЛ који не садржи такве одредбе. Иначе, одредбе ЗС се сходно примјењују и у поступку ликвидације, изузев оних којима се уређује реорганизација дужника, скупштина и одбор повјерилаца, различни повјериоци, побијање правних радњи и рочиште га главну диобу (члан 16. ЗЛ).

Сходно одредбама чл. 115. и 117 ЗБ у вези са чл. 112. истог закона, посљедица отварања ликвидационог поступка над банком је да сви повјериоци имају обавезу да пријаве своја потраживања, да се прекидају сви управни и судски поступци у којима је банка тужена странка, да ликвидациони управник има право да привремено обустави испуњење обавеза банке као и да изврши исплату депозита и других обавеза у оквиру средстава која има на располагању, а у циљу равномјерног намирења свих повјерилаца. Одредба члана 119. ЗБ регулише питање редослиједа наплате у поступку ликвидације и стечаја банке.

Одлука о ликвидацији тужене је донесена на темељу одредбе члана 107. ЗБ. Упућен је позив повјериоцима да пријаве своја потраживања па је и тужитељ, између осталих, пријавио потраживање у износу од 365.665,29 КМ, које му је признато. У стечајном поступку, који је отворен над туженом у смислу одредбе члана 109 ЗС, тужитељ је пријавио ово исто потраживање, увећано за камате које су доспјеле до дана отварања стечајног поступка. Није спорно да је потраживање тужитеља, које му је признато у ликвидационом поступку, признато и у стечајном поступку у истом износу. Спорно је међу странкама да ли тужитељу на признато потраживање главног дуга припада законска затезна камата за период од дана отварања ликвидационог поступка до дана отварања стечајног поступка.

Основна сврха ликвидације банке је намирење повјерилаца према утврђеним приоритетима. Када је Агенција ... Републике Српске утврдила да тужена није платежно способна и да не може извршавати своје обавезе, одузела јој је дозволу за рад 23.12.2014. године, а потом је над њом отворен и поступак ликвидације, о чему су повјериоци банке обавијештени и позвани да пријаве сва своја потраживања према туженој. Из тога произлази да се са даном отварања ликвидационог поступка сва потраживања према туженој (доспјела и недоспјела) сматрају доспјелим на основу закона, а тада престају тећи и законске затезне камате, као и оне које су уговорене, обзиром да се исте обрачунавају и исказују у пријави потраживања коју повјериоци подносе у ликвидационом поступку. Са даном отварања ликвидационог поступка се

утврђују обавезе банке према повјериоцима, потом се врши исплата признатих потраживања по утврђеним приоритетима у смислу члана 119. ЗБ, која одредба није прописивала да се ове исплате врше са законском затезном каматом.

Доспјелост потраживања, као посљедица отварања поступка ликвидације и стечаја, не може се поистовјетити са доспјелошћу потраживања из одредбе члана 277. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04), која говори о законским затезним каматама на неисплаћена доспјела потраживања, као санкцији због неблаговременог извршења новчане обавезе. Доспјелост потраживања у случају ликвидације није посљедица неуредног измиривања обавеза од стране банке већ је посљедица несолвентности банке, у ком случају ликвидација има за циљ да банка из своје имовине равномјерно намири све повјериоце по прописаним приоритетима. Из тога разлога и потраживања која још нису доспјела са даном отварања поступка ликвидације доспијевају и на тај дан се утврђују дуговања банке те од тада престају тећи и законске затезне камате, као и уговорене камате, које су до тада текле на доспјеле новчане обавезе банке.

На сједници грађанског одјељења Врховног суда Републике Српске од 20.5.2022. године је заузето правно схватање које гласи: “Није основано потраживање на име камата доспјелих у току трајања поступка принудне ликвидације банке, а које потраживање је стечајни повјерилац пријавио у стечајном поступку који је над истом банком отворен након окончања ликвидационог поступка“. Стога су нижестепени судови правилно одбили овај дио тужбеног захтјева, иако за такву одлуку нису дали ваљане разлоге, али та околност није имала утицаја на законитост нижестепених пресуда.

Тужитељ је у стечајном поступку тражио и да му се призна излучно право на новчаном износу од 365.665,29 КМ (ради се о потраживању признатом од стране стечајног управника) одн. износу од 313.712,89 КМ. Стечајни управник је тужитељу оспорио излучно право на том новчаном потраживању.

Сходно члану 91. ЗС, излучни повјерилац није стечајни повјерилац. Излучно право је право издвајања ствари које не припадају стечајном дужнику. Тужитељ мора доказати да има право својине или неко друго стварно право на ствари чије издвајање тражи и да је та ствар ушла у стечајну масу. У члану 5. став 1. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08 до 107/19, даље: ЗСП) дата је дефиниција ствари-то је материјални дио природе који може бити у власти физичког или правног лица, осим ако због својих природних карактеристика или ограничења није подобан да буде објекат права својине или неког другог стварног права. Право својине може постојати само на индивидуално одређеним стварима, било да се ради о покретним или о непокретним стварима (члан 6. ЗСП). Генеричке одн. замјењиве ствари не могу бити предмет права својине, па на њима не може постојати ни излучно право. Новац је генеричка ствар па је исправан став нижестепених судова да се не може тражити излучење одређеног новчаног износа из стечајне масе. У ствари, тужитељ је тражио утврђење да му припада излучно право на новчаном потраживању које му је, иначе, стечајни управник признао. Како излучно право не може постојати на новчаном потраживању повјериоца већ само на

индивидуално одређеној ствари, то је и овај дио тужбеног захтјева правилно одбијен. Тужитељ није доказао да је власник новчаног износа чије излучење тражи нити да је тај новац ушао у стечајну масу тужене. Он је само доказао (што није ни било спорно) да му тужена тај новчани износ дугује. Ради се о новчаном износу који су корисници кредита уплатили на рачун тужене на име поврата кредита, а који новац је тужена требала исплатити тужитељу, коју обавезу је преузела уговором о финансијским услугама кредитирања развоја пољопривреде на подручју БД. Није тачна тврдња ревизије да се ради о јавним приходима, што јасно произилази из налаза и мишљења вјештака финансијске струке П.Д., који је потврдио да се ради о средствима која су уплаћивали корисници кредита. Уосталом, ова чињеница није ни битна за одлучивање, обзиром да се у конкретном случају не може примијенити члан 269. Закона о банкама Републике Српске из 2017. године, на чијој примјени инсистира ревизија, јер тај пропис није био на снази у вријеме отварања стечајног поступка над туженом.

Према наведеном, а на основу члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 59/13, даље: ЗПП), одлучено као у изреци.

По оцјени овога суда, трошкови тужене за састав одговора на ревизију нису били потребни ради вођења ове парнице па јој из тог разлога нису ни досуђени (члан 387. у вези са чланом 397. став 1. ЗПП).

Предсједник вијећа
Тања Бундало

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић